

Bilaga: Lokalt arbetssätt med beroendeframkallande läkemedel

Målgrupp

Samtliga verksamheter där BFL ordinerar. Berör chefer, förskrivare, sjuksköterskor och övrig hälso- och sjukvårdspersonal. Dokumentet gäller inte vid malign sjukdom, vid vård i livets slutskede eller till LARO-patienter.

Syfte

Ett strukturerat arbetssätt för BFL i enlighet med riktlinjen *Ansvarsfull ordination av beroendeframkallande läkemedel*.

Rutin för enheten

1. Chefen ansvarar för att det finns en skriftlig rutin för BFL och säkerställer kompetensutveckling efter behov.
2. Ordinatören ansvarar för diagnos, indikation, nytta-riskbedömning, dokumentation, patientinformation, läkemedelsplan och uppföljning. Se nedan under *Ordination av BFL*.
3. All berörd hälso- och sjukvårdspersonal arbetar enligt den lokala rutinen för BFL.

Ordination av BFL

1. Medicinsk indikation

- Skilj på akuta och långdragna besvär, de senare har sällan indikation för BFL. Undantag är malign sjukdom och vård i livets slutskede, samt vissa allvarliga psykiatriska tillstånd.
- Långvarig användning av BFL är inte i sig en indikation för fortsatt ordination. Eventuell nedtrappning behöver dock ske strukturerat med adekvat stöd och uppföljning.

2. Bedömning av förväntad nytta och risk för skadligt bruk och beroende

- Kontrollera nuvarande och tidigare förskrivning av BFL i journalen samt i registret Nationella läkemedelslistan.
- Gör vid behov en bedömning av eventuellt pågående alkohol- eller narkotikabruk.
- Vid tecken till problematiskt eller skadligt bruk av förskrivet BFL, se över behandlingsplanen inklusive befintliga förskrivningar och vid behov konsultera.
- Patienter med pågående behandling med BFL, eller tidigare/pågående beroendetillstånd, ska inte undanhållas adekvat behandling med BFL när indikation föreligger, till exempel vid trauma.

3. Patientinformation

- Informera, helst både muntligt och skriftligt, om att patienten ordinerats ett BFL, samt om risker och förväntad nytta med läkemedlet.
- Vid långvarig förskrivning, kom överens med patienten om att få ta del av registret Nationella läkemedelslistan.
- Till inneliggande patient, förtydliga i utskrivningsbeskedet plan för nedtrappning och utsättning, alternativt planerad uppföljning.

4. Ordination och förskrivning

- Eftersträva kontinuitet och tidsbegränsad behandling med BFL. Förskrivaren eller enheten har ansvar för behandlingen till den tagits över av annan förskrivare eller enhet.
- Skriv ut minsta förpackning som täcker behovet, eller specificera antal tabletter som ska lämnas ut.
- Vid upprepade förskrivningar, använd intervaller. Det går även att skriva in tidigaste uthämningsdatum manuellt.
- Sätt planerad behandlingstid som slutdatum i journalsystemet.

5. Dokumentation och uppföljning

- Ordination av BFL ska dokumenteras i journalen, inklusive medicinsk indikation, eventuell riskbedömning, plan för läkemedelsbehandling samt plan för avslut eller uppföljning.
- Dokumentera i läkemedelslistan i Cosmic och i regel också i en journalanteckning.
- Viktig information kan med fördel noteras under sökordet *Beroendeframkallande läkemedel*, som också syns i *Gemensamma patientdata*. Förutom ovanstående kan det handla om kontraindikationer eller restriktioner kring förskrivning av BFL.

Övrigt för enheten

- Ta del av riktlinjen *Ansvarsfull ordination av beroendeframkallande läkemedel*.
- Ta del av resurserna och materialet på BFL-sidan på vårdgivarwebben, exempelvis förskrivarstöd och patientinformation.
- Identifiera lokala utmaningar och riskmoment när det gäller BFL.
- Skapa skriftliga rutiner för alla personalkategorier som berörs, exempelvis när det gäller förnyelser av förskrivningar.
- Se över behov av kompetensutveckling inom enheten.
- Arbeta aktivt med uppföljning och återkoppling på enheten.